

Gabriel JULIÁ PI: *Pomôž Bože*

Adriána Koželová, Filozofická fakulta PU, adriana.kozelova@unipo.sk

Slnko ešte nestihlo ohriať zem a už pred jeho východom Doña Rosa schytila do rúk mačetu a prešla tmavou osadou kmeňa Miskitov, s ktorým pobývala už 56 rokov života. Za slabého mesačného svitu míňala dôverne známe ovocné stromy, na ktoré sa od malička šplhala. Cestou ju zdravil ranný spev kohútov a svätajánske mušky. Smerovala k Prarieke, kde sa pred rokmi odohrávala krutá bratovražedná vojna. Dorazila k bahnitému brehu, pripravila starý kajak a preplavila sa v ňom na opačný breh. V ruke držala pádlo a vtom si spomenula na deň, keď sa krištáľovo priesračná voda zrazu sfarbila načerveno. Matka jej vravievala, že je to krv preliata v nikaragujskej revolúcii. Iní zase tvrdili, že je to kvôli bohapustému vytínaniu stromu za stromom a krádežiam vzácneho dreva v lesoch na hornej časti Prarieky.

Doplavila sa na druhý breh, kde už boli pristavené ďalšie podobné kajaky. Všetky dobre poznala. Niekoľko ich bolo natretých farbou, ale motor nemal ani jediný. Patrili ľuďom z ich osady, ktorí zatiahli hore do húštin nachystať pôdu a osiať fazuľu.

Doña Rosa zovrela v ruke mačetu a nahlas vyriekla: „Toho roku osejem metrák fazule. Zarobím zaň peniaze a kúpim šaty pre vnúčatá. A opravím si zhrdzavenú plechovú strechu.“ Na listoch banánovníka odpočívala holubica a Doňu Rosu začula. Hneď sa vydala rozpovedať to Pánovi neba a zeme.

„Pane! Pane! Prišla jedna žena a povedala, že chce siať na tvojej pôde!“
„A vzala moje meno na pomoc?“ – spýtal sa holubice Pán neba a zeme.
„Nie, nevzala.“
„Tak si nemusíš robiť starosti...“

No o chvíľu niekoľko ozbrojených a hrozivo vyzerajúcich kolonistov bielej pleti vyhnalo Doňu Rosu z úrodných zemí na opačnom brehu Prarieky. Zo zemí, čo už od pradávna osievali celé generácie jej predkov, zo zemí, čo rodila kávu a šálku z nej pripravili a ponúkli i samotnému vypriahnutému španielskemu námorníkovi Krištofovi Kolumbovi, keď sa pred rokmi zjavil v ústí Prarieky a z vďaky toto miesto nazval *Cabo Gracias a Dios*.

Doña Rosa sa vystrašená vrátila do osady, kde už všetci zanietene diskutovali o bielych kolonistoch. Od niektorých kolonisti žiadali každý tretí metrák z úrody fazule, iných rovno z pôdy vyhnali. Ďalší im nerozumeli, pretože nevedeli po španielsky. Jedni chceli vojnu, druhí mier. Po hodinách debaty rada starších počúvala, premýšľala, až konečne oznámila spoločné rozhodnutie. Pokúsia sa s kolonistami vyjednávať.

Doña Rosa odišla domov, zohriala svojim siedmim vnúčatám obľúbenú osmaženú ryžu s fazuľou a pridala im trochu juky. Než sa uložila spať, nahlas vyriekla: „Zajtra preplávam Prarieku a osejem metrák fazule. Zarobím zaň peniaze a kúpim šaty pre vnúčatá. A opravím si zhrdzavenú plechovú strechu.“

Tá istá holubica Doňu Rosu začula. Hneď sa vydala rozpovedať to Pánovi neba a zeme.

„Pane! Pane! Prišla jedna žena a povedala, že chce siať na tvojej pôde!“
„A vzala moje meno na pomoc?“ – spýtal sa holubice Pán neba a zeme.
„Nie, nevezala.“
„Tak si nemusíš robiť starosti...“

Doña Rosa tej noci ani oka nezažmurila. Najmladší zo siedmich vnukov nariekal, vracal a mal vysokú horúčku. Zdalo sa, že má nejakú kožnú infekciu. Možno osýpky či ovčie kiahne, alebo čosi iné, ale v osade nemali lekára, ktorý by ho ošetril. Ráno sa chcela vybrať do mestečka Waspam, no nepodarilo sa jej nájsť spôsob, ako sa tam dostať, lebo autobus prechádzal cez komunitu len každý druhý deň. Z pastorovho mobilného telefónu sa pokúšala dovolať dcére. Jej najstaršia žila v hlavnom meste Managua, kde pracovala v slobodnom colnom pásme. Možno ona by jej mohla poslať nejaké peniaze na dopravu a lieky. Doña Rosa ale nevedela, že pracovníci tam nemôžu prijímať hovory ani rozprávať.

Podvečer sa jej pošťastilo natrafiť na nákladné auto, ktoré smerovalo do mesta. Trvalo im to štyri hodiny, pretože cesty boli po posledných lejakoch veľmi zlé. Doña Rosa a ďalšie ženy cestovali na zadnej korbe. Z toľkých otrasov a nárazov sa cítila malátna a celá ubolená, no na pohľady ostatných žien, čo s ňou cestovali, odpovedala úsmevom. Jedna z nich mala kontrakcie a nechala sa zmáčať hustým dažďom, čo sa naraz spustil.

Doña Rosa nemala preukaz totožnosti a sotva hovorila po španielsky a len s námahou sa jej podarilo vybaviť vnukovi ošetrovanie. Nemohla mu kúpiť predpísané lieky ani masti, ale jeden pacient s podobnou chorobou jej požičal svoje.

Až keď vnuk ležal v nemocničnej posteli, uložila sa na chladnú a špinavú dlážku do rohu nemocničnej izby a povedala: „Keď sa zajtra vrátíme domov, preplávam Prarieku a osejem metrák fazule. Zarobím zaň peniaze a kúpim šaty pre vnúčatá. A opravím si zhrdzavenú plechovú strechu.“

Holubica sa práve na okne ukrývala pred hustým dažďom a Doňu Rosu začula. Hneď sa vydala rozpovedať to Pánovi neba a zeme.

„Pane! Pane! Prišla jedna žena a povedala, že chce siať na tvojej pôde!“
„A vzala moje meno na pomoc?“ – spýtal sa holubice Pán neba a zeme.
„Nie, nevezala.“
„Tak si nemusíš robiť starosti...“

Ráno lekári diagnostikovali ovčie kiahne a Doña Rosa zisťovala, ako by sa dalo vrátiť do osady. No dozvedela sa, že v celom Waspame niet benzínu, pretože cestu na juh, ktorá vedie do Managuy, na niekoľko dní zatarasili robotníci, čo pracujú na mori, potápači z kmeňa Miskitov. Protestovali kvôli viac než 10 000 postihnutým syndrómom nízkeho tlaku, kvôli

tým, čo zmizli alebo sa utopili a kvôli neľudským podmienkam a novodobému otroctvu, ktoré museli trpieť zo strany podnikateľov z tamojšieho regiónu, a nad ktorými domáca aj zahraničné vlády zatvárali oči.

Doña Rosa sa na starom mestskom trhovisku stretla s jednou kamarátkou. Obe sa veľmi potešili. Kamarátka jej rozpovedala, že do mestečka prišla zapísať syna na univerzitu a dúfala, že sa jej na trhovisku podarí predať vrečko pomarančov. Priniesla ho z osady, aby si zarobila na cestu späť. Dole k riečnemu prístavisku sa vybrali počkať nejaký kajak, čo by sa plavil dolu riekou. Kým sa bavili na historkách z ciest, dojedli všetky pomaranče, ktoré sa im zdali veľmi sladké.

Slnko práve zapadalo a Doña Rosa sa vrátila do osady akurát, keď sa komáre kvíливо prebúdzali k životu. Doña Rosa vyriekla: „Ak Boh dá, zajtra preplávam Prarieku a osejem metrák fazule. S božou pomocou zarobím peniaze a kúpim šaty pre vnúčatá. A opravím si zhrdzavenú plechovú strechu.“

Holubica podriemkavala na konári mangovníka a Doňu Rosu začula. Hneď sa vydala rozpovedať to Pánovi neba a zeme.

„Pane! Pane! Prišla jedna žena a povedala, že chce siať na tvojej pôde!“

„A vzala moje meno na pomoc?“ – spýtal sa holubice Pán neba a zeme.

„Áno, dvakrát Pane, že s pomocou božou to urobí.“

„Chod' teda,“ povedal Pán a Boh neba a zeme, „a neopúšťaj túto ženu, každý deň jej daj silu vstať, veslovať a siať. Daj jej múdrosť znášať príkoria od nepriateľov a neprajníkov. Nauč ju znášať bolesť a utrpenie tohto sveta, aj ako sa s ním zmieriť. Daj jej nádej i vieru, že čoskoro zdedí zeme, na ktorých chce tak veľmi siať, a že žatva bude bohatá a ja jej zotriem všetky slzy z očí. Nebude viac smrti, nárekov, ani bolesti, lebo ja budem vždy s ňou. Budem jej Bohom a mi bude dcérou, pretože ja som Pánom všetkého.“

Použitá literatúra:

JULIÁ PI, G.: *Con la ayuda de Dios*. Dostupné on-line na:

<http://www.servicioskoinonia.org/cuentoscortos/articulo.php?num=066> [01-03-2013]

„Táto publikácia bol vytvorený realizáciou projektu *Dovybavenie a rozšírenie lingvokulturologického a prekladateľsko-tlmočnického centra*, na základe podpory operačného programu Výskum a vývoj financovaného z Európskeho fondu regionálneho rozvoja.“